

I a Catalunya.

En conclusió, els derivats o afins *escarrassar*, *escarrar*, etc., comproven indirectament l'antiguitat i robustesa del primitiu *escarrar* (més tard decaigut) i per tant reforcen poderosament la probabilitat que vagi ser un vell i important germanisme.

DERIV.: *Escarrassa*. *Escarrassada*. *Escarrassat*. Per a *escarràs*, veg. supra. *Escarrassó* [1404], cf. oc. ant. *escarrasson* «escalier; civière», en el qual hi ha confluència amb altres mots (CARRÀS, i potser CALASTÓ). *Escarrassós*. *Escarrassot*. *Escarramassat* (b-emp.) i *escarama*<*s*>*sera* (Blanes? Selva?) són encreuaments d'*escarrassat* amb *arremassar* 'arplegar, economitzar' (=fr. *ramasser*).

¹ Allí mateix ho anota el DAg., però amb la forma *escarrar* i definint «espolsar les oliveres per tirar a terra les olives». — ² No sé què pensar de l'altra acc. que dóna, «vendre per mitjas canas», traduït així mateix *varear*, mot i sentit que no autoritza cap altra font ni diccionari. ¿Seria potser un ús translàtic amb què els botiguers d'aquella terra expressessin el despatx de drap? O és un malentès d'algú que no trobant més que l'equivalència castellana ho interpreta malament. Igual en les eds. de 1864 i 1888. — ³ En escriure la meua tesi jo ho tenia de St. Joan de Toran, al capdavant de la comarca, i sé que després ho vaig sentir a molts altres llocs. A Viella, Bouza Brey va recollir una rondalleta on també es tracta del fangar d'un carrer: «Maria e Bernat escarrauen *hangues en un carré*; trobèren una pesseta --- tornèren a *escarrà hangues en carrè* e trobèren ---» (*Arxiu de Trad. Pop.* de Serra i Boldú I, 1928, 309). — ⁴ Cénac-Moncaut; cf. allí mateix *escarroulha* tr. «enlever la graine de lin de la tige» i *escardissà* «peigner le lin», però aquests és poc probable que no s'hagin de separar, i amb unes altres etimologies, per bé que Cénac doni també *escarrissà* com a variant del segon, car hem de creure que *escardissà* ve de CARDUUS i aquesta darrera forma és una contaminació d'aquest verb amb el nostre. — ⁵ Castet, *Proverbes de Biros*, p. 40. És veritat, d'altra banda, que coincideix amb el mot *escarrar* de la Cansó de Santa Fe on Ant. Thomas traduint-ho 'turmentar, martiritzar', segons mostra el context, ho interpreta com un mot amb -R- simple etimològica provinent del greco-llatí ESCHARA; encara que no hi ha altre exemple d'aquest mot més que un del trobador Izarn (*PSW* III, 150), com que en aquest també es veu bastant clar el significat «macérer (son corps)», deu tenir raó Thomas i renunciem a sospitar que es tracti d'una extensió d'*escarrar* 'rascar'. Però d'altra banda tampoc fóra possible de passar de ESCHAR-ARE 'cremar, martiritzar' a 'rascar, escurar'. Parònims, doncs, a separar. — ⁶ Així al Pallars, mentre que de cosa semblant a Andorra («post que serveix per batre les llegums i el blat») en dóna el nom com *escarridora*, però això és versemblant que no sigui més que una errada o lapsus per *escarridora*. — ⁷ A mig camí (Balaguer) hi ha *eskariá* 'bregar el cànem' (He-

gener i Krüger, VKR VIII, 216). Però els mots en -oussà, -oulhà, que hi fica Krüger tenen sentit diferent i etimologies visibles sense gaire relació amb tot això. — ⁸ Per al leon. *escariarse* «asperearse la piel i llagarse», que no sembla tenir res a veure amb el nostre *escarrar* (més aviat amb ESCHARA 'crosta'), veg. l'article del DCEC, ESCARIADOR.

Escarrassell, *escarrasset*, V. *carràs* (amb préstesi de l'article plural) *Escarrassó*, *escarrassós*, *escarrassot*, V. *escarrassar* *Escarratxinada*, V. *esquitxar* *Escarrell*, V. *carrell* (CARRÀS) *Escarreman*, V. *escarramani/escamarlant* (CAMA) *Escarriador de cànem*, V. *escarrar*; ~ *d'argenter*, manllevat del cast. (DCEC, ESCARIADOR) *Escarriadora*, *escarriar*, V. *escarrar* *Escarrijar*, V. *esgarrijar* *Escarrinxada*, *escarrinxar*, V. *esgarrinxar* *Esgarrinyar*, V. *escarrar* *Escarrissar*, V. *esquerar* (ESCA) *Escarrit*, *escarritar*, V. *esquitxar*

ESCARRITX, 'cruixit, soroll aspre i agut', onomatopeia. □ 1.ª doc.: c. 1865.

«Entre lo remor i flaire de las xeixas i l'*escarritj* de la fals y lo fresseig de la xeixa y de las garbas ---», Verdaguier, en una narració juvenil (*Escrips Inéd.*, ed. Casac. 1958 I, 122); «llur *escarritx* de dents l'aixorda, y roncadera», *Ail.* VI, 74a (només en l'original i edició de 1877, no en l'esbós de 1867 ni en l'ed. definitiva, on ho reemplaça per *cruixir ses dents escolta*); «s'anava distingint el pas de la rècula, com un martelleig rítmic, i es percebien les empassades que en rompien el compàs, i tal volta l'*escarritx* de les ungles ferades sobre l'empedrat», JRuyra (*El primer llustre d'amor*, O. C., 19); ell mateix, que bé ho sabia, ho definí «soroll aspre per l'estil del que fa la sorra fregada contra una superfície dura» (O. C., 379a). A distingir radicalment d'ESQUITXAR i *esquitx*, tot i que en algun lloc, una metàtesi d'*esquitxarrar*, derivat d'*esquitxar*, n'ha fet *escarritxar* (amb la seva seqüela *escarritx=esquitx*), però això en el fons són barbarismes, que, si no podem ignorar, convé mirar amb severitat, per la confusió que tendeixen a introduir en la llengua i sovint fins en les idees. Onomatopeia comparable a l'it. *scrucchiolo* nom del moixó *Troglodytes parvulus*.

DERIV.: *Escarritxar* (Ruyra); *escarritxada*.

CPT.: *Escarritxagossos*. Un encreuament d'*escarritxar* amb *escatainar* ha dut a l'eiv. «*escarreinar*: gragnar» (PzCabr.).

⁵⁰ *Escarroll*, *escarrollar*, V. *carroll* *Escarromiat* mall., metàtesi de **escamorriat*, =maestr. *acamo(r)riat*, veg. DCEC (CAMORRA I, 618b45) *Escarrossar*, V. *carràs* (CARRÀS) *Escarrot*, V. *escarrar* *Escarrotxa*, V. *escorxa* (ESCORÇA) *Escarrotxes* 'caminadors', V. *carro* *Escarrotxar*, V. *escorça* *Escarruf*, *escarrufament*, *escarrufar*, +*escarrufi*, V. *esgarrijar* *Escarrotx*, *escarrotxar*, V. *escarrar* *Escarrutxes*, V. *carrutxes* (CARRO) *Escars*, V. *escàs* *Escarsadora*, V. *escassadora*